

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIDU HÄÄLEKANDJA

NR. 6

10. SEPTEMBRIL 1935

II AASTAKÄIK

Kollektiivleping.

Meie kirjutasime juba eelmistes „Trükitoölise“ numbrites kollektiivlepingu tähtsusest, mis nii tarvilikud töölistele töötingimuste korraldamisel ja tööandjaile trükitoode hindade taseme ühtlasel alusel hoidmisel. Oleks tarbetu sel puhul veelgi sõna võtta kollektiivlepingu kaitseks — elu ise näitab, et see on parim moodus tööturu korraldamisel.

Trükitoöliste kollektiivlepingud kadusid viimase ebaõnnestunud streigi tagajärjel 1928. aastal. Vahepeal on hakanud organiseeruma teised tööalad, eriti tänava aasta 1. poolel, ja osalt kokkulepete, osalt streikide kaudu viidi nii mõneski töoharus kollektiivlepingud ellu. Käesolevas numbris toome ülevaate seni peetud võitluste käigust teistes harudes ja lugejad võivad ise sellest ülevaatest järeldused teha.

Trükitoölised on senini äraootaval seisukohal püsinud. Kevadel pidas küll Tallinna Trükitoöliste Ühing trükikodade omanikkudega läbirääkimisi töötingimuste korraldamiseks, kuid suve pealetulekul jäi asi soiku. Muidugi ei olnud sellega veel küsimus maha maetud, vaid ta kerkib kindlasti uuesti üles.

Reaalsemad sammud astusid nüüd Tartu trükitoölised. Nende ühingu poolt koostati lepingu kava, mille tähtsamad määrused avaldame ka teisel, ja esitati see Tartu trükikojaomanikkudele allakirjutamiseks. Praegu on veel varajane öelda, kuid kujuneb selle lepingu saatus — kahtlemata on aga Tartu trükitoölistel

kindel nõu seda lepingut kindlakujuliselt maksma panna. Liidu juhatus, muidugi ei jää neis küsimustes äraootavale seisukohale, vaid püüab selle lepingu esitamist koordineerida kogu trükitoöstuse ala ulatuses.

Ei oleks loomulik nähe, kui ühes linnas on maksvad kollektiivlepingud, teises aga puuduvad. See ei oleks võimaldanud kogu trükitoöala ühesugustesse tingimustesse asetada ja raskendaks ka lepingu vahekorras olevaid trükikodasid konkureerida vabalt töötavate trükikodadega.

Nii võisime märkida, et kollektiivleping on uuesti eluõigust nõutamas ja kogu trükitoölikond peaks aktiivselt selle sisseseadmise nõutamist toetama. Seda tehakse ka siis, kui üksmeelselt tullakse ühingusse liikmeks ja võetakse selle tegevusest elavalt osa.

SISU:

Kollektiivleping.

Viimaseja palgavõitlused Eestis.

Tartu trükitoöliste lepingu kava.

Rootsi ja meie.

Masinaladujate küsimus.

Kas kriis on möödumas?

Eesti Trükitoöl. Liidu sünd (järg).

Omapaheline side.

Raamatuaasta ja trükitoölikond.

Ühe „seteri“ muredest.

Organisatsiooniline elu.

Lühidalt välismailt.

Veidi muigeid.

Viimaseaja palgavõitlused Eestis.

Eesti töölislükumise ajalugu viimastel aastatel ei tunne sellast spontaanset tõusu organiseerimistõos ja palgavõitlustes, kui just käesoleva aasta esimesel poolel. Mida suuremad on raskused, seda aktiivsemalt organiseerub tööliikond ja astub välja oma huvide kaitseks.

Ametiühingute liigete arv näitab järjekindlalt tõusu pea kõikides ühingutes, eriti hoogsalt on kasvanud mere meeste ühing. Aasta vahetusel oli neil 320 liiget, nüüd aga üle 700. Üldse on Eestimaa Töölisühingute Keskliidu liigete arv suurenenud käesoleva aasta I poolel umbes 1700 liikme võrra ja kui areng sellases tempos jätkub ning muid erilisi takistusi ei juhtu, siis aasta lõpul võib Töölisühingute Keskliit arvestada 10 000 liikmega.

Tööliiskonna aktiivsus ei väljendu ainult ametiühingute liigete arvus, vaid ka õnnestunud palgavõitlustes. Alguse tegid Tallinna kingsepad, kellele „suurstreik“ sai õhutajaks teistelegi. Tallinna kingseppade streik lõppes kollektiivlepingu ja palgakõrgendusega umbes 20% keskja väiketööstuse töölistele, kuna suuremate tööstustes maksti juba varemalt ametiühingu poolt nõutud palka. Tallinna järele streikisid kingsepad Pärnus, Rakveres ja Narvas, kus saavutati osaliselt tunduv võit kollektiivlepingu ja palgakõrgenduse näol. Tartus ja Viljandis streikisid kingsepad üle kuu aja, kuid ei suutnud pressida läbi kollektiivlepingut täies ulatuses ja olid sunnitud leppima osalise palgakõrgendusega. Põhjuseks oli see, et kaupluste omanikud olid suutnud varustada end enne streiki suuremate tagavaradega ja halb ilmastik mõjutas kevadhooaegseid oste. Uued ametiühingud olid majanduslikult nõrgad ja ei suutnud abistada streikivaid liikmeid. Tartus aitas streikijate rinnet lõhestada kingsepa sellide ühing, mis lõpetas streigi silmapilgul, kui tööandjad olid järele andmas.

Nahatöölisele järgnesid Tallinna paemurru töölised, kes saavutasid kollektiivlepingu ja palgakõrgenduse. Juuni algul streikisid Tallinnas 140 kulla- ja hõbesepa ning graveerijat. Streik lõppes 100%-lise võiduga. Kollektiivlepingu järele võivad tööandjad palgata tööle ainult ametiühingu liikmeid. Tükitöö hinnad tõusid 30%

ja tunnitöö palgad 25%. Kõik selle ala töölised on nüüd organiseerunud. Samal ajal oli parketi tööliste streik, kes samuti on 100% organiseerunud. Töölised saavutasid 40% kõrgemad palgad ja kollektiivlepingu.

Tallinnas mai keskel saavutasid üle 300 naisrätsepatöölise peale 4-päevalist streiki 25% kõrgemad palgad. Ahjutöölised streik õnnestus samuti hästi ja pea kõik töölised kuuluvad nüüd kollektiivlepingute kaudu ametiühingusse ja kõrgemate töötariifide alla.

Meelisklaasivabrikus oli osaline streik mõningate tulemustega, kuna Tallinnas Aivazi metallitehase valajate streik organiseerimatus tõttu ebaõnnestus.

Suuremat tähelepanu väärib Sindi tekstiilivabriku tööliste streik, millest võttis osa umbes 1200 töölise. See suurem palgavõitlus lõppes võrdlemisi väikeste tulemustega selle tõttu, et tööinspektor seletas töölistele, et temale on tehtud ülesandeks asuda selle töötüli lahendamisele uue seaduse eelnõu järele, mis küll alles seaduseks dekreediga väljakuulutamata, kuid iga minut võib seaduseks saada. Kuu aja pärast pidi selguma töölistele lõpuotsus, kuid nüüd on möödunud kaugel üle kuu ja Sindi tööliste palgaküsimust pole liigutatud karvavõrdki edasi. Samuti poie pandud maksma seda rutulist töötülide lahendamise seadust. Selle seadusega aga pole töölistel ruttu, sest praeguses olukorras on põhjust arvata, et kui see seadus kord maksma pannakse, siis sünnib see töölistele vastuvõtmatal kujul.

Pärnus tahtsid alustada streiki umbes 500 saeveskite töölise, kuid politseivõimude vahelesegamise tõttu ei saanud töölised koosolekutki pidada, mille tõttu ebaõnnestus see palgavõitluse katse juba algul.

Tallinnas puhkes juuli keskel maailma streiki üle 500 osavõtjaga. Paarinädalaline streik lõppes osalise võiduga. Tulemus oli kollektiivleping üle saja töölise kohta, palgad on streigi tulemusena üldiselt tõusnud ja töökaitse seaduste täitmisele on ametiühingu pealekäimise tõttu hakatud rohkem rõhku panema. Kollektiivlepingu tingimusteks on, et tööandja peab palkama tööle ainult organiseeritud töölisi, tunnipalga alammääraks olgu 40 senti ja töö-

andja kohustub täitma töökaitse seadusi ning oma töölisel haigekassa alla võtma. Lepingu rikkumise korral peab tööandja maksuma ametiühingu kassasse 200 krooni.

Käesoleval juhul tuleb eriliselt märkida seda, et maalrite streiki aitas ajada nurja poliitilise politsei vahelesegamine streigi käiku. Ligi 50 streikivat töölist kuulati üle poliitilise politsei, samuti kuulati üle ka Keskliidu sekretär ja 5 aktiivsemat ametiühingu tegelast ja juhatuse liiget karistas prefekt 5 öö-päevalise arestiga.

Politseivõimude erapooletuse pidamiseks majanduslikes palgavõitlustes esitas Töölisühingute Keskkliit siseministrile vastava märgukirja.

Kõigile eeltoodud raskusile vaatamata püsib meeleolu tööliiskonnas hea. Klaasipuhujad saavutasid läbirääkimiste teel 20%-lise palgakõrgenduse, nii et streik jäi sel puhul tulemata. Plekiseppade ligi 3-nädalaline streik lõppes kollektiivlepinguga ühe aasta peale ja tunnipalgad tõusid 20%,

tükitööl 30% ja majatarvete töödel 10%.

Hiljuti algas meremeeste streik, mis oma ulatuselt ja täiuselt on suu-remaulatuslikumaid Eestis. See haarab umbes 2000 meremeest. Meremeeste nõueteks on laevasöök või kaks naela kuus palka juure, kollektiivleping ja järjekorras ametiühingu liigete töölevõtmine. Need on igivanad meremeeste nõudmised juba vabariigi algupäevilt, sest Eesti on pea ainuke mereriik, kus meremehed peavad oma väikesest palgast veel söögiraha maha maksuma.

Meremehed loodavad oma nõudmised suruda läbi, sest meie laevanduse olukord on paranenud isegi laevaomanike eneste tunnistuse järele, kõik laevad on vedudega varustatud või time charteril ja töötute meremeeste arv antud momendil võrdlemisi väike.

Streik levis pea kõikidele laevadele. Laevaomanikud, eesotsas hr. Neuhausiga, püüdsid streiki tembeldata poliitiliseks. Teedeministri vahelesegamisel ja surve katkestati streik 1. oktoobri, kuni läbirääkimised kestavad.

Tartu trükitehase lepingu kava.

Nagu juba mainisime Tartu trükitehase ühingu koosseleku kirjeldusest, on Tartus alatud eeltööd lepingu sõlmimiseks Tartu trükikojaomanikkude ja trükitehase vahel. Ettevõtjale on juba leping kinnitamiseks ettepanud ja tulevik näitab, kuidas see leping elluviia suudetakse. Leping on välja töötatud tagasihoidlikul kujul, kuid siiski aitab kaasa tööolude normeerimisele Tartus.

Üldiste määruste osas on tähendatud, et leping on maksev ülesütlemisseni, kusjuures ülesütlemisseni on ette nähtud kolm kuud. Trükikodades võivad töötada ainult Tartu Trükitehase ühingu liikmed.

Kõik töölised on palgatud nädalalalgale, kusjuures nädala sees olevate pühade eest palka maha ei võeta. Tööaeg on 8 tundi, laupäeval 7 tundi. Ületundide eest maksetakse 50% lisa. Öötööl on tööaeg 7 tundi. Iga tööline on kohustatud puhkust saama 2 nädalat, olles sealjuures vähemalt 1 aasta tööl olnud. Need, kes alla seda on olnud tööl, kuid üle ½ aasta, saavad 1 nädal puhkust.

Palganormid on määratud järgmiselt:

Käsiladud saavad 1. aastal pärast õppeaja lõpetamist 15 krooni nädalas; 2. aastal pärast õppeaja lõpetamist 16 krooni nädalas ja 3. aastal pärast õppeaja lõpetamist 18 krooni nädalas.

Masinaladud saavad vastavalt: 1. aastal 20 krooni nädalas; 2. aastal 22 krooni nädalas ja 3. aastal 25 krooni nädalas.

Trükikijad vastavalt: 16, 17,50 ja 20 krooni. Pealepanijad: 9, 10 ja 11 krooni nädalas. Õpilastele on 1. poolaasta palk 4 krooni, tõustes järgmistel poolaastatel.

Neis ettevõtetes, kus palgad olid paremad, kui lepingus ette nähtud, ei ole võimalik palku vähendada.

Lepingus on ette nähtud ka normid õpilaste pidamise kohta alustel, nagu see vastavate seaduste kohaselt lubatud.

Peale selle on lepingusse sisse võetud terve rida nõudeid tervishoiu alalt.

Erialaliste eeskirjade alusel on käsiladuja lihtladu normiks võetud 7000 tähte ühes ärapaneku ja koduse korrektuuriga. Ajalehe ladu norm

on 8-tunnilise tööpäeva kestel 7500 tähte.

Masinaladujaile on normiks ette nähtud „Intertype“ ja „Linotype“ masinatel 6000 tähte ja „Typographil“ 4200 tähte tunnis.

Trükkijate kohta on märkus tehtud, et nende kohuste hulka ei kuulu

pealepanemine ja tema hooleks ei või rohkem olla kui üks kiirpress ja üks boston-press ehk tiigel-press.

Lepingu järelevalve on jäetud mõlemi lepinguosaliste hooleks ja nad on kohustatud kõiki abinõusid tarvitusele võtma, et lepingu määrused täidetaks.

Rootsi ja meie.

A. Offenbach.

Kui minna sadamast pikki Vasa tänavat, siis juba eemalt paistab suur tuli tänava lõpul põiki asuvalt majalt: Läs Social-Democraten. See risttänav on Stokholmi ja Rootsi töölislikumise tsentrumiks, kus asuvad ametiühingute keskliit ühes eriliitudega, Rootsi sotsiaal-demokraatliku partei häälekandja ja toimetus ja samuti ka trükitöölise liit.

Kõik kokku asuvad need liidud mitmes suures majas. Trükitöölise liidul on oma maja — 6-kordne hoonne. Liit asub ise II korral, samuti ka Stokholmi Trükitöölise ühing, kuna muud ruumid on väljaüritud mitmesugustele asutustele.

Tundsin Rootsi trükitöölise liidu häälekandja toimetajat Nils Vesseli juba varemalt, tema Tallinnas viibimise ajal.

Elatanud, hallipäine vanahärra — Nils Vessel on tuntud kuju Rootsi trükitöölise liikumises — võttis mind sõbralikult vastu.

— Hulga aja tagant esimest korda ka eestlane-trükitöeline viibib Rootsis — lausub ta tervituseks.

See on nii. Eestlasi-trükitöölisi juhtivatest isikutest on vähe käinud Rootsis ja nii on rootslastele Eesti trükitöölise liikumine veel *terra incognita*.

Meie vestlus keerleb päevaküsimuste juures, siirdudes sealt Rootsi organisatsioonilise elu juure.

— Kui vana on teil liit?

— Umbes 49 aastat. Tuleval aastal septembris peame liidu 50-a. juubelit. Loodame, et eestlastest kindlasti sõidab esitaja meie 50-a. juubeli kongressile.

Möönan, et see võib väga võimalikuks osutuda ja pärin organisatsiooni koosseisu.

— Praegu on meil 9760 liiget, osakondi on 104, millest suuremad on Stokholmi ühing 4000 liikmega ja Göteborgi ühing 1000 liikmega. Töötute arv on veidi üle normaali,

s.o. 900 ümber, harilikult oleks reserv 550 ümber, aga viimasel ajal näitab töötute arv kahanemise tendentsi.

— Kuis on teil puhkekodu süsteemiga suveti — pärin ma, eeldades Eesti Trükitöölise Liidu samasugust algatust.

— Meil on 12 puhkekodu üle maa. Need on aga osakondade omandus ja liikmed, olles seal puhkusel, maksavad väikest maksu elamiskulude katteks.

— Ja liikmete maks, kas see on kategooriate või protsentide alusel?

— Ei seda, ega teist. Meil maksab iga liige, kes ettenähtud miinimumi välja teenib 5 krooni nädalas, alla miinimumi teenivad aga 2,5 krooni. See tähendab liikmemaksu võtmist palga alusel.

— Nii kõrge liikmemaks — seda Eesti küll kanda ei suudaks!

— Ja, aga see eest on ka toetused. Muuseas, kõik toetusfondid on liidu alla tsentraliseeritud: nii vanaduse-, invaliidisuse-, töötaoleku- ja ka reisufond liikme sõidul linnas-linna töösaa misel. Reisuraha antakse ka perekonnaliikmetele, kes sõidavad koos uude töö asukohta. Välisreisul sõiduks toetust ei anta.

— Kui kõrged määrad on fondidel?

— Kõik oleneb makstud nädalate arvust. Töötaoleku puhul näiteks liige, kes maksnud 52—104 nädalat, saab päevas 4 krooni, ½ liikmemaksu maksjad aga 2 krooni, seda 40 päeva jooksul. Päevade arv tõuseb vastavalt makstud nädalate arvuga ja 1145 ja üle nädalat maksnud mees saab 230 päeva töötaabi. Invaliidisusefond samuti: 520 nädalat maksnud mees saab 200 krooni aastas. See summa tõuseb järkjärgult ja 2200 ja üle nädalat maksnud mees saab aastas 1600 krooni.

— Kui vana on liidu nädal-ajaleht „Svenska Typograph-Tidningen“?

— See on natuke noorem kui liit —

48 aastat, praegune tiraash 10.000 eksemplaari.

Jutt kaldub kollektiivlepingule.

— See pikendati 3 aasta peale edasi, tähtajaga 30. juuli 1938. Nii loodame vahepeal rahulist ajajärku.

— Nii, nii.

Õnnelikud rootslased! Kõik on neil juba korraldatud nagu määritud rattad masinas. Tööandjad ei julge sellise tugeva organisatsiooniga mängida ja tänu sellele, on liikmete pal-

gad kõrged ja tingimused lahedad. Aga see on pikaajalise organiseerimise töö vili. Neil oli enne seda hulga lahinguid, ega tea kas veelgi need on lõppenud. Kahtlemata on liikmeskond niivõrd tihedalt organisatsiooni ümber, et vaevalt juletakse tööandjate poolt liikmete töötingimuste halvendamisele asuda.

Jõudne ja tugev tunne tekib, kui vaadelda Rootsi trükitehaste liikumist. See peaks ka meil nii sündima!

Masinaladujate küsimus.

Mõned trükikoja omanikud on, kasuahnusest aetud, hakkanud masiniliselt ettevalmistama masinaladujaid. Kuigi maksev määrus ütleb, et masinaladujaks võib õppida ainult see, kes on omanud käsiladuja kutse, minnakse sellest lihtsalt mööda. Tööle kutsutakse mõni töötu inimene, määratakse temale palka mõni kroon nädalas, vahest isegi tasuta ja nii õpetatakse tema masinaladujaks, olgugi, et inimesel pole aimugi trükitehast. Sarnased nähted on viimasel ajal levinenud eriti Tartus, aga ka Tallinnas ja ka mujal sünnib see nõnda.

Oligu näiteks toodud üks juhtum trükikojast. Peremees oli masinale õppima võtnud mehe, kellele maksis 50 senti päevas. Et masinaklahve suudab igamees lühikese aja jooksul äraõppida, see on selge. Ja nii oligi peremees rahul, kui nägi, et õppinud mees suutis kiirelt klahve klõbistada. Teine lugu oli aga tööga. See ei tahtnud kuidagi edeneda. Vahest oli rida liig täielt laotud, masin ei valanud, sageli aga oli liig tühjalt laotud — jällegi häda. Aga patuga pooleks suutis mees siiski vast $\frac{1}{3}$ õppinud masinaladuja tööst ärateha ja peremehe süda oli siiski rahul, kuna võis ka 2000 tähe juures tunnis maksta mehele päevas 50 senti. Siis läks aga samas töökojas töötav õppinud masinaladuja puhkusele. Jäid ainult ersats-masinaladujad. Ühel päeval tormatakse trükikojast mehe juure ja palutakse jumalakeeli tööle tulla, kuna masin on rikkes. Mees läheb ja näeb tõesti, et masin on päris invaliid. Peremees mureliku näoga käänab ja väänab rattaid ja völle, „masinaladuja“ nõutu näoga seisab juures ja kumbki higistab esmakordselt, mis tol koledal elukal viga on. Järsku ühe ratta keeramisel

midagi raksatab ja vedru oligi puruks läinud.

Õppinud mees vaatab siis tehtud tööd, muigab ja keerates tähtede kaanali lahti, näitab et kogu kupatuse süü seisis selles, et valamise juures oli väike tinaraas masina vahele sattunud. Muidugi oli mee-

Karl Tärna 50-aastane.

16. juulil 1935. a. pühitses kauaegne trükitehaste liikumise tegelane Karl Tärna oma 50-aastast sünnipäeva. Juubilar sündis 16. juulil 1885. a. Tartumaal, Laeva vallas. Aktiivse tööliikumise tegelasena oli ta 1905. a. saadetud Siberisse. Eestis olles on ta osa võtnud aktiivselt trükitehaste elust, olles ikka juhtivail kohtadel, ja oli ka Eesti Trükitehaste Liidu esimeheks. Praegu töötab Tartus.

härma palju ja ka peremehe kahju oli suur, aga eks seda juhtub ikkagi õppimata mehega sarnasel õrnal masinal, nagu see ladumasin on.

Võiks veel rääkida kõigist neist paljudest matriitsidest, mis õppimata mees ladumise juures ära rikub, aga kes siis jõuabki kõiki neid puudusi üles lugeda.

Lõputulemuseks on aga see, et ladumasin enneaegselt hävitatakse ja kasu asemele võib peremees seista ainult tõsiasja ees, et õppimata mees läks tal palju rohkem maksma, kui kõrgepalgaline kvalifitseeritud masinaladuja.

Seepärast on õigustatud trükitoõliste nõue, et masinaladujaks võib olla ainult õppinud käsiladuja. Seda nõuab töötehnika ja ilu, samuti hoiab see masinate enneaegset hävimist.

Kahju, kui peremehed sellest veel aru ei taha saada.

Võiksime aga juhtida peremeeste tähelepanu sellele, et kui sellist töötgemist jätkatakse, siis ollakse sunnitud pöörama vastava asutuse poole. Eelmises numbris tõime juba sellekohase Tartu masinaladujate algatuse kutseoskuse nõukogule. Hiljuti saatis kutseoskuse nõukogu sellekohase vastuse Liidule, milles rõhutatakse, et masinaladujaks võib ainult õppinud käsiladuja olla.

Liit palub teatada kõiki trükitoõlisi selliste väärnähtete esinemisest trükikodades, nii et võimalik oleks vastava seaduse alusel astuda samme selliste pahede kõrvaldamiseks. Kui seda ei suudeta mitte rahulikult teel, siis võib seda teostada seaduste järelvalve organite poole pöörates.

Kas kriis on möödumas?

Käesoleva aasta alul võis ilmamaajanduses märgata osalist paranemist, mis eeldas kriisi üleminekut sügavpunktist ja majanduslist paranemist. Paljud tööstusmaad näitasid majanduslist paranemist, ulatudes ka töötute arvu kahanemisele. Nagu aga nüüd statistika näitab, peavad need lootused käesolevaks sügiseks maha matma. Paranemine oli võimalik ainult tänu mõnedele hädakorraldustele, mis aga peatselt tagasi löödakse kriisi süvendava löögi kaudu. Need hädakorraldused olid kolme liiki: väeringute poliitika, kaubandusliku läbikäimise poliitika ja lõpuks sisemaa ostuvõime tõstmise vormid, mis nii mõnelegi maale tüübilised.

Väeringute poliitika tagajärjel hakkasid mitme maa väeringud kõikumama. Inglise naela nõrgenemisele märtsis järgnes Belgia frangi kokkuvõrsemine. See kõigutas kulla alusel püsivate maade seisukorda, mis ka veelgi ei ole kindlustada suudetud. Prantsuse frank oli juba hädahoos, Hollandi gulden rabeleb endiselt raskustes. Kõik need väeringute kõikumised tõid enesega kaasa mõne maa valitsuste languse.

Kaubanduse poliitika seisib peamiselt kaupade kontingeerimise näol, mida aga segadusse aitasid viia ka väeringute kõikumised. Saksamaa läks täiesti autarkilisele majandamisele, Rumeenia ja Itaalia olid sunnitud ka sellised järeldused tegema.

Nende maade kaubanduspoliitika kannab rohkem dumpingu iseloomu, mis võib enesega kaasa tuua uued löögid maailmajandusele. Nii võibki näha, et maailmajandus kvantitatiivselt mitte suurem ei ole, kui seda oli 1934. aastal. Nii võib vaevalt juttu olla maailmakaubanduse paranemisest.

Mis puutub kolmandasse vormi, see on sisemaa ostuvõime tõstmise korraldamise küsimustesse, siis ainult Inglismaa ja Rootsi näitavad sel alal tõusu. Kui mõnel fashistlikel maal vast valitseb teatud ajutine elevus, siis tingitud mõnedest krediidi peale tehtud töö hulgast, mille kestvus aga ikkagi küsitav on. Itaalias tõusis tööstus selle arvel, et valmistatakse palavlikuselt sõja vastu ja kõik krediidid on lastud käiku. Aga nii Saksamaal kui ka Itaalias võiks märkida ostuvõime katastroofilist tagasiminekut. Kui Prantsusmaal valitsus tahab tagasi tõmata kulusid ja asuda deflatsiooni poliitikale, siis tähendab see ainult seda, et ostuvõime kahaneb. Põhja-Ameerika Ühendriikide majandulik elavnemine on tingitud määratud rahareservide käiku laskmisest, mis jällegi on küsitava iseloomuga, kuna krediidid võidakse piiramisele tulla või krediidiandjad allikad kuivada ja siis seisab kogu Rooseveldi algatus katastroofi ees. Andmed näitavad, et valitsusel on juba 29 miljardi võlga ja lisa sellele saada on tal ikka vähem ja vähem lootust.

Üldpilt ei ole seega lootustandev. Ei tohi aga veel unustada seda, et nii mõnedki agraarmaad veel on depressiooni all. Veel ikkagi ootavad 22—25

miljoni töötut tööd, olgugi et suvel oli produktiooni tõusu märgata. Sügis ja tali toovad kahtlemata veelgi lisa töötute armeele.

Eesti Trükitöölise Liidu sünd.

(Järg 8.)

VII Eesti trükitöölise liidu kongress peeti 26. ja 27. veebr. 1927. a. Tallinnas.

Kongressi avas E. T. L. esimees K. Tärna, toonitades, et käesolev kongress ei ole ükski tähtis sellepolest, et ta esimene on uue Liidu põhikirja järele, vaid ka sellepolest, et ta omale ülesandeks on seadnud kõigi liitunud organisatsioonide töö ühtlustamise ja lähendamise, mis on esimeseks sammuks kõiki Eestis töötavaid trükitöölisi ja nende organisatsioone koondada üheks tugevaks perekaks oma Liidu ümber.

Kongressi juhatus otsustatakse valida 5-liikmeline (kaks juhatajat ja kolm sekretäri), kuhu valitakse: K. Tärna ja A. Offenbach — Tallinnast, A. Assor ja J. Virk — Tartust ja A. Vinter — Pärnust.

Liidu juhatuse tegevuse aruandest, mida kannab ette Liidu sekretär J. Kuthmann, selgub, et Liidu rahaline külg, mis aasta alul puudu jääki osutas, nüüd paranema on hakanud ja aruande aasta lõpuks (31. aprilliks) ka puudu jäägid loodetavasti kaetakse. Rahalise külje parandamiseks on kaasa aidanud nimelt Liidu ja Tallinna ühingu asjaajamise töö koondamine ühe isiku kätte, mis palkade arvel suuremat kokkuhoidu võimaldab. Ka on juhatus püüdnud töötada organiseerimise sihis, mis samuti rahuldavaid tagajärgi on andnud, nagu liikmete järjekindel juurdekasv seda näitab (praegu on Liidu liikmeid 762). Suurema osa praeguse juhatuse tööst on nõudnud kongressile esitatava materjali — Liidu kodukorra, ühingu ühtluspõhikirja ja erifondide kavade — väljaötamine, millest fondi nr. 1. määrused VI kongressi otsusel 1. jaanuarist s. a. juba maksmata on pandud. Kõik mainitud kavad tulevad sellel kongressil arutamisele ja kinnitamisele.

Kongress otsustas põhimõttelikult sõlmida lepinguid välisriikide trükitöölise liitudega vastastikkuseks abistamiseks ja soovitas, et E. T. Liidu juhatus ise selleks sammusid astuks ning omalt poolt sarnaseid

lepinguid teiste riikide liitudega püüaks sõlmida. Hispaania kohta volitati Liidu juhatust lepingut kinnitama, kuna edaspidiste sellesarnaste lepingute kinnitamine Liidu volikogu hooleks jääks.

Läbirääkimistel aruannete kohta peatati pikemalt Viljandi ühingu aruande juures, millest selgus, et ühingu kassast laenu antavat isiklikuks otstarbeks. Kongress tunnistas sarnase talitusviisi mittesoovitavaks ja võttis vastu sooviavalduse, et laenude andmist ühingu kassast liikmetele ära tuleb kaotada ja

Roman Fuks 50-aastane.

17. augustil pühitses ametivend Fuks (töötab praegu Tallinnas „Päevalehe“ trükikojas) 50-aastast sünnipäeva. Sündinud 17. augustil 1885. aastal Tallinnas. Juubilar õppis Peterburis A. F. Marksi juures. Seal ta töötas ka muudes trükikodades. 1921. aastal opteerus F. Eestisse, töötades lühikest aega Gresseli trükikojas. Seal lahkudes leidis ta tööd „Päevalehes“, kus töötab praegugi. Juubilari tervitasid ta aupäeva puhul kaastöölised, annetades temale väikese kingituse. Soovime, et juubilar oleks ka edaspidi trükitöölise perele lähedane ja sõbraks meie ühisel ametialal.

kus seda kohe võimatu teha, seal seda pikkamisi piirata.

Aruannete lõpul valitakse ühise resolutsiooni väljatöötamiseks komisjon (sm. *Bolshakov, Kurtus ja Ilves*), kelle poolt esitatud resolutsioon järgmisel kujul vastu võeti:

„Ärakuulates trükitehniliste olukorda kohtadel, mis pakub ebaloomulikku pilti palgaallasurumisest ja alaealiste töötajate eksploateerimisest, eriti sarnaste trükikodade poolt, kus tehnilised jõud tarvilikul kõrgusel ei seisa ja selle tõttu õpilastele nõutav tööoskust ei suuda anda, rõhutab Eesti trükitehniliste VII kongress, et meie trükitehnilised produtseerivad järjekindlalt poolõppinud töötajate, neid kasutades kvalifitseeritud tööliste asemel, viimaseid töötajate jättes ning sellega üldiselt valitsevat tööpuudust meelega suurendavad, ja juhib tööraha, eriti aga trükitehnilise õppida-tahtvat isikute tähelepanu sellele, et praeguse seisukorras lähtudes ei võimaldu kõigile olevatele trükitehnilistele oma kutsest elamisvõimalusi, rääkimata veel uutest trükitehnilise juurdetulijaist.“

Võetakse vastu mõningate parandustega Liidu juhatusel poolt esitatud *E. T. Liidu kodukord*, mis endisest kodukorrast suurelt lahku läheb ja mille järele ühingute tegevus on rohkem tsentraliseeritud Liidu ümber ja sellega Liidule tema tegevuses vabamad tegevusvõimalused antud.

Selle järele asutakse erifondide määruste läbiarutamisele. *Fondi nr. 2* (reisibi) määrused kannab ette sm. *Kuthmann*, mis kongressi poolt mõnede parandustega vastu võetakse. Vastu võetakse ka fondi nr. 2 maksmapanemise määrused, mille järele fondi sissetulekud kõik E. T. Liitu kuuluvad ühingud maksavad 1. jaanuarist 1927. a. alates 1 mark iga liikme pealt nädalas. Reisifondist abiandmine algab 1. juulist 1927. a., kui aga Liidu juhatus näeb, et fondi kapital selleks ajaks ei võimalda veel abiandmist, siis võib Liidu juhatus abiandmise algust pikendada oma äranägmisel, kuid mitte kauemaks kui 1. jaanuarini 1928. aastal.

Samuti kinnitas ka kongress Liidu juhatusel poolt maksmapandud *fondi nr. 1* määrused lõplikult.

Liidu juhatusel poolt väljatöötatud ja sm. *Kuthmanni* poolt ettekantud *Liidu koosolekute kord* kinnitatakse kongressi poolt, mis tuleb juhtnõu-riks võtta ja mille järele tuleb toi-

mida kõigil Liitu kuuluvail organisatsioonidel oma koosolekuil.

*

Sm. *Bolshakov* kannab ette juhatusel poolt väljatöötatud *ühingute ühtluspõhikirja* kava, mis kongressi poolt vähemate parandustega vastu võetakse. Ühtlasi võeti vastu sooviv avaldus, et kõik ühingud hiljemalt 1. jaanuariks 1928. a. vastuvõetud põhikirja registreerimisele saadaks ja selle juures esile kerkivatest juriidilistest ja vormilistest vigadest Liidu juhatusel teataks, kel õigus jääb põhikirja kava siis vastavalt muuta ja sellest teistele ühingutele teatada.

Selle järele sm. *Bolshakov* kannab ette *Liidu Kultuurtoimkonna kodukorra* kava, mille järele Liidu juhatusel juurde moodustatakse mitmesuguste kultuuriliste ülesannete teostamiseks eriline viieliikmeline kultuurtoimkond, kes oleks ka ühtlustavaks, juhtivaks ja nõuandvaks keskkohaks ühingute juures töötavale kultuurtoimkondadele. Toimkonna tegevuspiiri kuuluks aga eriti Liidu häälekandja toimetamine ja väljaandmine, käsiraamatute ja muu kirjanduse kirjastamine, kursuste, loengute, ekskursioonide ja näituste korraldamine ülemaalses ulatuses, trükitehniliste oskussõnade ja muude tehniliste küsimuste väljatöötamine ja maksmapanemine, kui ka ühenduse loomine teiste kultuurasutistega sise- ja välismaal. Esitatud kodukord võetakse kongressi poolt vastu ja otsustatakse Liidu kassast toimkonnale rahalist toetust anda avansina kuni eelarve vastuvõtmiseni volikogu poolt, kus siis toimkonnale eriline krediit kindlaks tuleb määrata.

Liidu juhatusel valitakse eelolevaks kolmeks aastaks sm. *K. Tüarna, K. Bolshakov, J. Kuthmann, E. Pärtel* ja *K. Must*.

Peale valimisi tõstetakse üles küsimus, kas saata E. T. Liidu poolt üleriiklikule kutseühingute konverentsile esitajaid. Peale pikema läbirääkimisi võeti vastu järgmine otsus: „Põhimõttelikult asutatava Eesti Kutseühingute Keskliiduga ühinemise praktilise teostamise jätta Liidu volikogu hooleks, kui see selle võimaliku leiab olevat. Kutseühingute ülemaalses konverentsis, kus Keskliidu asutamine otsustamisele tuleb, volitab kongress Liidu juhatusel oma esitajaid osa võtma saata.“

(*Järgneb.*)

Omavaheline side.

Trükitööliste omavaheline side üksikute linnade vahel on hädatarvilik. Seekaudu saab teada, kuid elatakse teistes linnades ja missugustes oludes töötatakse ja õpitakse tundma ametkaaslast. Üheks suureks sidemeks on käesolev ajakiri „Trükitööline“.

Kuid vähe sellest. Iseäranis noored trükitöölised on huvitatud õpida tundma teiste linnade kolleege. Otsiti abinõusid, millega seda läbikäimist hõlbustada. Majanduse kriis, mis halvasti tunduvat ka trükitööstust, tegi linnadevahelisele läbikäimisele lõpu. Et võimalus avaneks sõita linnast-linna, selleks leiti pääsetee trükitööliste vahel jalgpallivõistluste korraldamise näol, mis annaks sissetulekuid ja võimaldaks sellega sõita ühest linnast teise.

Võistlused olid mõeldud sõprusvõistlustena aga mitte võidu ega rekordite tagaajamiseks. Tuleb minna välja sellelt seisukohalt, et võistlused oleks ainult abinõuks läbikäimiseks teiste linnade kolleegidega. Ei ole ju mingisugust olulist tähtsust kumba linna meeskond võidab, vaid peasi on see, et nad annaks sissetulekuid, millega hõlbustada läbikäimist.

Kuid kas need võistlused on oma ülesande täitnud?

Nüüd, mil mõned sarnased ekskursioon-spordireisid seljataga, tuntakse natuke pettumust. Kumbagi linna meeskond püüab seada teistele vastu võimalikult tugeva koosseisu, hankides sealjuures mängijaid ka teistest seltsidest, et saaks värvate suhega trumbata üle vastaseid. Ja kui sellelepeale vaatamata üleolekut ei saavutata, tekib vihavimm vastameeskonna vastu. Ühel sarnasel võistlusel on mindud isegi niikaugele, et kui meeskond on ilmunud platsile, siis on tähendatud: „kas need tahavad siis meid võita“. Kui sarnasel kujul edasi läheb, siis ei kujune need reisid mitte sõprusreisideks, vaid kasvatavad teatud vihavaimu üksikute linnade trükitööliste vahel, mis ei ole sugugi soovitatav. Sarnasel korral võiksid spordihuvilised trükitöölised võistlusi pidama hakata mitte trükitööliste jalgpallimeeskondadega.

Kuid loodan, et sellest hakatakse aru saama ja toonitan veel kord, et sarnased võistlused peaksid olema ainult reisuraha hankimiseks ja abinõuks linnadevahelisele läbikäimisele.

Raamatuaasta ja trükitööliskond.

A. Jõgi.

Eestikeelse raamatu 400-aasta juubeli puhul ei peaks meie, trükitööliste pere, raamatu vastu külmaks jääma; oleme ju isegi ühel ehk teisel viisil raamatuga lähedalt seotud.

Et küll raamatuga lähedalt ühenduses oleme, kuid üldoludega arvestades, ei ole meie siiski suutelised endile kõige tarvilikumaid raamatuid muretsema, rääkimata kirjandusest laiemas ulatuses, veel vähem isiklikust raamatukogust.

Mis üksikule võimata, see on ühiselt võimalik — oleme ju enam-vähem organiseeritud pere ja organisatsiooni kaudu võime meiega heade raamatute juure teed leida. See mõte ega algatus ei ole uus, selle küsimusega on trükitöölised kümned aastad Tallinnas, Tartus, Viljandis ja mujal tegelenud. Oma kutseühingute juurde on tekkinud kenakesed kogud, mis kokku kantud üksikute poolt, ühin-

gud on kulusid kannud nende korrashoiuks, jõudumööda ka teiste ülesannete kõrval kogusi uemate raamatutega täiendanud. Et see töö küll juhusliku ja vähese võimaluse märki kannab, leidub neis kogudes siiski mõnigi väärtuslik pala, millistele igaüks oma jõuga juurde ei pääse, ühiselt aga võimalikuks on saanud.

Seda tööd jatkates aja ja oludega arvestades, julgen teie kõigi poole pöörata, trükitöölised, kirjastajad ja kirjanikud, annetage omast piskust ka midagi trükitööliste, kas või sedagi, mis teil endal tundub ülearuseks, teie annetused korraldatakse nii et see teile endile ja teistele kättesaadav oleks.

Kõik trükitöölised, koguge oma kätte tööd, võtke omale vabatahtlikult kohuseks osta ja annetada ükski raamat, kas üksinda ehk teistega ühiselt oma kutseorganisatsiooni kogule. Tä-

histage oma nimi Eesti raamatu 400-aasta juubeli puhuks üldraamatu nimestikus oma raamatukogus. Selle oma kogu kaudu on teil endal ja ka teistel võimalik raamatuid lugemiseks kasutada palju suuremas ulatuses, kui see omaette võimalik oleks.

Loodan, et kogudehoidjad ühingu juures valmis on tarviliste juhatuste andmiseks, kus aga kohapealsed raamatukogud puuduvad, võtke see küsimus otsustamisele ja tehke algust Eesti raamatu 400-aasta juubeli tähistamiseks.

Ühe „setseri“ muredest.

Olen elupõline setser (peaksin seda küll kirjutama saksapäraselt, kuid nimede muutmine ja üldse kogu see eestistamine värk on mulle nii kontidestesse langenud, et käsi iseendast eestipäraselt teeb, ja kui edasigi näete sarnaseid väljendusi, siis teate, kus „koer maetud“).

Mu sõber Ets Ätt, kui ta ühe hulka kõrist alla on lasknud, ütleb ikkagi, et oleme asjalikud inimesed.

Neile, kes seni vaevaks on võtnud mind ja minu sõpra Etsi kuulda, olgu öeldud, et olen nooremalt tõugu setser. Vanade tsunftisellide mõõgad ja vapid ei ole teed leidnud minu päevadeni ja nende mineviku piima ja mee maa — Venemaa, on nii minul kui neil vaid mõttes. Minul küll, aga nendel vist küll ka mälestustes.

Kuid mis ma sest jorutan, pole ma paremaid päevi näinud, alul sai oldud küll suures trükereis, aga siis tuli kaitsevägi vahele. Sealt vabanedes „schleihvisin paar aastat parketti“. Kuni juhtumise kombel ühte muulase „putskase“, mis küll ka trükerei nimetust kandis, sisse kukkusin.

Ega seal nii kehv olemine oludki. Ruumid olid küll nagu eesliitallid. Üksest ja aknast tungisid lumevallid ruumigi, nii et talispordi eest oli hoolitsetud. Tinasuits ajas rõõmu pärast silmad vett jooksma. Mis muud, tee aga uks lahti, parem las kihutab hea patsahkami lund sisse. Aga ära olin seal terve päeva. Öhtul, voodisse kobides, tundsin ninasõrmeis veel tina-olmu teravat hõngu, ja mõtlesin suurima rahuldusega oma teenistuskohale.

Järgmisel hommikul otsisin veel oma viimased kamponi tagavarad välja, ladusin neid kolm tükki üks-teise otsa, tõmbasin šalli kaela ja lõin kalossid jalga.

Algas teine päev. Spešno! Spešno! kuulsin aegajalt peremehe häält, millele seltsis naise, õepoja, täditütre ja tallalakkujate ergutused, aga jumalapäraselt mitte mulle, vaid teistele. Ma rabinis viie mehe eest, sest olin ju proovil.

Neljapäeval juba algasid sosinad. Ei tea kuidas palgaga on! Kas saame kõik kätte! — halisesid töölised. Peremehe nagu muutus iga päevaga mis nädalalõpule lähemale jõudis, vihasemaks ning ühes sellega tõusis ka minu ning kaastööliste töö kiirus ja hirm laupäevase päeva eest.

Milline kurioosum — mujal käitistes ootavad töölised laupäeva — kui halastajat Samaaria meest, siin kui Jeeriku pasunat.

Noh, jõudiski laupäev, kella 12 paiku tõusis minus ärevus viimase veerandini. Saab näha palju suskab. Mõtlesin endamisi ning arvasin juba tundvat krabisevaid kümnekroonilisi oma sõrmede vahel.

Aeg jõudis kaheni. Lõpetame töö. Settisin enda olemise ordnungisse ja jäin ootama saatust. Tulid teisedki. Peremees aga istus kontoris — ajas juttu veel — siis läks linna.

Kell 3 — mu ümber vaid murelikud tööliste näod. Igaüks kaevab oma häda, ühel üür maksta, teisel order, kolmandal kohtupristav ähvardab kallale tungida. Kontoris aga jooavad proua perenaine ja personaalkond „tšaikuud“ ja hääled kostuvad üle trükikojas.

Kell 4. Kolmveerand 4-ks ilmus peremees tagasi, viskas rahapataka kontori lauale ja nagu vaesed patused hakkasid töölised palga järele minema. Esimene tuli tagasi silmad pisarais — välgatask käes viiekroonilist ja sõnas: „Ela nüüd või sure!“ Jäi siiski ootama.

Läks teine. Sellel oli juba pikem sõnelemine, kuid tagajärg ka parim, too pistis 10-kroonilise salaja tasku ning taskuski oli kuulda metallraha kõinat.

Nii möödus kogu personaal ikka 5—10-kroonilised šansud, õpipoisid maha arvatud. Siis läksin minagi. Rinnus tagus nagu raudvasaratega, kas ka viis krooni.

„Noh, teie võima jääda.“ Natukene kiirem. Saate 21 krooni nädalas. Aga

täna on raha vähe, saate 16 krooni, päevapalk jääb sisse, kui ära lähete saate kätte.“

Pea ütlema oli mõnus tunne, ehk maksab järgmisel nädalal terve palka.

Õhtul kutsusin tsunftkonna enda poole ja uurisin ühtteist. Jõuab ju rääkida. Aga hirmu ajas peale.

Järgmine laupäev jäi sisse 10 kr. ja nii nädalast-nädalasse. Mõnikord kihvatas ka terveid otsi, kui valgeid pääsukesti. Siis hakkasin kombineerima, kuid sellest edaspidi järgnevais numbreis, kui toimetaja — mu igavast lorast ära ei tüdine.

Ametivennaliku tervitusega

Kustas Tinapulk.

Organisatsiooniline elu.

Tartu Trükitöölise Ühing

pidas 14. augustil erakorralist üldkoosolekut, millest võttis 55 liiget osa. Koosolekut juhatas V. Ploom ja protokollis J. Jäger. Koosolek oli kokku kutsutud peamiselt lepingu kava vastuvõtmiseks, mida mõeldakse ettevõtjatega sõlmida. Ettevõtjad konkureerimise mõttes võtavad tellijalt töid vastu võimalikult odavate hindadega ja seetõttu ei suuda nii mõnedki ettevõtted maksta töölistele korralikult palka ega parandada töötingimusi. Eriti on sellekohane hädaoht alati olnud väiksemate trükikodade poolt ja kui suudetakse leping sõlmida „Postimehe“, Mathieseni ja „Ilutrüki“ trükikodadega, siis see aitaks palju kaasa tööolude parandamisele Tartus.

Peale laialdast sõnavõttu kinnitati lepingu kava ühel häälel. Lepingus ettenähtud määruste selgitamise toome teisel.

Koosolekul otsustati ellu kutsuda ka trükistöölise segakoor, mille tegevus algaks sügisel.

Liikmete juurevool

Tallinnas kestab. On juba liikmeid juure tulnud neist trükikodadest, kus senini vaatamata kõigi püüetele, ei olnud ühtegi liiget. Kokkuseatud ülevaate järele on ühingul liikmeid juba üle paarikümne trükikoja. 1. septembril algab ühingus jällegi normaalne tegevus, ja võib loota, et siis algab organiseerimine veel suurema hooga peale kui seni suvel.

Lühidalt välismailt.

Inglismaal on märgata töötute arvu suurt kahanemist. Esimest korda 7 aasta jooksul peale kriisi on töötute arv liginenud 2 miljonini, kuna see oli ikka kõvasti üle 2 miljoni. Eelmise aastaga võrreldes on töötute arv kahanenud umbes 100 000 töölise võrra. Tööpuuduse vastu kindlustatute arv aga oli samal ajal 10 361 000, mis on 188 000 võrra suurem eelmisest aastast. Kõik selline arvu langemine ja töötute kindlustamise tõus on tingitud valitsuse püüetest majanduselu tervendada ja eriti veel seetõttu, et peatselt tulevad parlamendi valimised, mis suure töötute arvu juures kahtlemata valitsusele kasuks ei oleks.

Põhja-Ameerika Ühendriiges olakse veel kõvasti ametis töötute probleemi lahendamisega. „Rohkem töökohti“ on hüüdsõnaks saanud. Rooseweldi valitsus on võtnud eelarvesse 880 miljoni dollarit otsekohesteks toetusteks ja 4 miljardi dol-

larit on määratud töö muretsemiseks. Selle summaga loodetakse 1937. aastaks umbes 3 ja pool miljoni töötut tegevusse panna. On ettenähtud teedeehitus, põllumajandusliku ala tõstmine ja maakondade elektrofitseerimise tööd. Kõik see nõuab ülipingutusi ja seetõttu on valitsuse võlg tõusnud juba 28,7 miljardi dollari peale. See aga ei heiduta Rooseweldi, vaid ta jätkab takistuseta oma kava teostamist.

Rahvusvaheline Trükistöölise Sekretariaat on hiljuti väljaandnud trükitud aruande 1934. aasta tegevuse kohta, milles muuseas on toodud ka aruanded üksikute maade tegevuse ja nende majandusliku seisukorra kohta. Võib märkida seda, et kõik majanduslikud kõikumised ja poliitilised muudatused üksikutes maades on avaldanud mõju kutsesekretariaadi tegevusele. Nagu aruande eesõnas öeldakse, on kogu tegevus liitudes kannatanud töötute suure arvu

näol, milleks liidud pidid suuri välja- minekuid tegema. Ka mõnedes maades tekkinud ajakirjanduse vabaduse piiramine on avaldanud trükitoodete vähenemisele kaasa. Paljude maade liitude koostöö kutsesekretariaadiga on võimatuks tehtud poliitilise olukorra muutmise tõttu. Nii Bulgaarias, Lätis kui ka Austrias jäid trükitoölised eemale kutsesekretariaadist. Varemalt oli see sündinud juba sakslastega. Sealjuures võis aga märkida, et ülejäänud maades tekkis seda enam aktiivsem tegevus ja lootus on tulevikus veel inglise keelt rääkivate maade trükitoöliste liitude ühinemine kutsesekretariaadiga. Praegu kuuluvad kutsesekretariaati järgmised maad: Argentiina, Belgia, Taani, Inglismaa, Eesti Soome, Prantsuse, Hollandi, Island, Jugoslaavia, Luxemburg, Meemeli- maa, Norra, Palestiina, Poola, Ru- meenia, Saarimaa (viimasel ajal ära- langenud Saksamaa alla minemi- sega), Schoti, Rootsi, Schweits, His- paania, Tšehhoslovakkia, Ungari. Kokku olid 24 liitu 23 maast kutse- sekretariaadi alla ühinenud.

Kutsesekretariaadist.

Rahvusvaheline Trükitoöliste kutse- sekretariaat saatis laiali sekretariaadi 1934. aasta trükitud aruande, mis oli õnnestunud võrdlemisi üle- vaatlikus sisus. Järgmine „Mitte- ilungen“ nummer otsustati anda välja september/oktoober kaksik- numbrina, milles ilmuksid kirjeldu- sed üksikute maade liitudest.

Mõne liidu poolt avaldatud soovi- avaldus liikmemaksu alandamiseks madalama valuutaga maade kohta, otsustati tagajärjeta jätta, kuna maksud olid kindlaksmääratud eel- mise kongressi poolt Schweitsi fran- kides ja vahetegemist liikmemaksu alal ei ole ühelegi maale tehtud.

Võeti teadmiseks ka Hispaania trükitoöliste liidu kassaaruande, mis näitab rasket olukorda ja avaldati soovi, et see edaspidi paraneks, nii et sekretariaadi liikmemaks saaks korralikult õiendatud.

Võeti teadmiseks ka Jugoslaavias esiletulnud tänavvõitluste kohta strei- gi puhul, kuna see oli tekkinud töö- liste üksmeelse väljaastumise tõttu trükikodadest.

40-tunnilise tööpäeva küsimust aru- tades, otsustati kõik teha, et seda küsimust liikmeskonnas popularisee- rida.

Veidi muigeid.

Krahvinna J. oli oma lugematute armulugudega kõigile tuntud seik- leja daam. Tal oli väike poeg, kes oma juutide vihkamise poolest ümb- ruses hästi tuntud oli. Ühel päeval sattus see väike juutide õgija kokku juudi rahvusest tänavapoisiga, kes müütas mitmesugust nipet-näpet.

— „Abraham“, hüüdis noor krahv, „miks sa oled nii väike ja lahja?“

— „Sellepärast, et mul ainult üks isa on“, vastas noor juut süütu il- mega.

*

Ameerika kirjanik Sinclair Lewis ühel suvel viibides Colorados, tegi pikema jalutuskäigu ja eksis metsas ära.

Järsku kargas talle gangster vastu. — „Käed üles ja raha siia!“ mõirgas gangster.

— „Heameelega“, vastas Lewis, aga kuula enne. Mul on kodus kange naine, kes ei usuks mind kunagi, kui ma talle jutustaksin, et mind pal- jaks rööviti. Sellepärast palun teid, laske mõned paugud läbi minu küba- ra, kuue ja särgi. Siis on mul eemas tõendus, et mind tõesti rööviti.“

Gangsterile sünnitas sellene jutt lõbu ja naerdes lasi ta viis pauku läbi kübara, kuue ja mantli.

— „Olge head ja veel üks läbi minu kinda.“

— „Tehtud“, vastas gangster ja lasi.

— „Läbi teise kinda samuti.“

„Väga kahju aga mul pole ühtegi lasku enam järel.“

— „Teie olete halb gangster“, ütles Lewis ja eemaldus naerdes.

*

Rahvusvahelistel turgudel tulevad nüüd ette järgmised uued valuutad:

Prantsusmaa maksab kuldläenude- ga, Itaalia paktide allkirjadega, Austria tulevase rippumatu dekla- ratsioonidega, Ungari attentaatori- tega, Jaapan pommide ja granaati- dega, Poola vahetatud liidukaaslas- tega, Saksamaa ähvardustega ja Inglismaa järelandmistega teiste kulul.